

PARKERDŐGAZDASÁG

A PILISI ÁLLAMI PARKERDŐGAZDASÁG LAPJA

VII. évfolyam, 5-6. szám

1992. december

Kedves Kollégák!

Véget ért egy minden várakozáson túlnyúló ideiglenes korszaka a Pilisi Állami Parkerdőgazdaságnak. Másfél évünk úgy telt el, hogy a vállalat vezetését az ideiglenesség érzése tartotta fogva. Ez az érzés gyengítette a vezetés hatáskörét, nem kedvezett a változások korában nagyon fontos hosszútávú célok meghatározásának és az ezeknek megfelelő összehangolt cselekvésnek. A felső vezetés bizonytalansága átragadt - ez szinte természetes - a közép- és alsó szintű vezetői rétegekre is.

Ennek ellenére - úgy hiszem - egyetlen területen sem veszítettünk el többet, mint amennyit az objektív körülmények kikényszerítettek. Ebben a vállalati kollektíva, s külön-külön minden munkatársunk erőfeszítései játszottak döntő szerepet.

Ezért köszönetet mondok mindenkinek.

Most, amikor kinevezett igazgatója van a vállalatnak, az ideiglenesség megszűnt, a bennünket körülvevő körülmények azonban nem könnyebbedtek. Egy olyan átalakulás útjára kell lépniük, amelyet én nem tartottam kellőképpen kedvezőnek vállalatunk számára. De most már, hogy döntés született a Parkerdőgazdaság részvénytársasággá való átalakításáról, mindannyiunknak az az érdeke, hogy elősegítsük az ehhez kapcsolódó hosszútávú stratégia kidolgozását, érvényesítését.

Jómagam - aki eddig is ideiglenes megbízásnak tekintettem igazgatói beosztásomat - visszatérek korábbi feladatkörömhöz, s a Pilismaróti Erdészeti vezetőjeként dolgozom a továbbiakban.

Mizik András

„Legyen jó itt dolgozni”

- Dobó István igazgató nyilatkozata

A Pilisi Állami Parkerdőgazdaság felett tulajdonosi jogokat gyakorló Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság elnök-vezérigazgatója 1992. december 1-jei hatállyal **Dobó István** erdőmérnököt nevezte ki a vállalat igazgatójának. **Dobó István** pályázat útján nyerte el új beosztását; eddig - mint ismeretes - a központ közjóléti erdőgazdálkodási osztályvezetőjeként dolgozott. Az új igazgatót terveiről, az előttünk álló feladatok megítéléséről kérdeztük.

- Igazgató úr, mindenekelőtt - olvasóink nevében is - gratulálók kinevezéséhez. Tekintve, hogy még csak most veszi át új munkakörét, nyilván nehéz teljeskörű programot a nyilvánosság elé tárnia. Mégis, arra kérem, vázolja vállalatvezetési elgondolásainak főbb elemeit.

- Köszönöm a gratulációt, remélem, érdemes lesznek a kollégák bizalmára. A tulajdonos bizalmát elnyerte pályázatomban, de tudom, hogy a kollektíva bizalmát naponta kell kiérdemelnem.

Túlzás nélkül mondható, hogy a magyar erdészkedés sorsfordító időket él. Történelmi súlyú felelősség nehezedik a magyar erdészeti szakszerű gazdálkodással gyarapítsuk, funkcióit a mai kor követelményeinek megfelelően kiteljesítsük a kortárs és a jövő nemzedéke számára is.

Rólam közismert, hogy mindig is erőteljesen hangsúlyoztam az erdő

közjóléti szerepét. Meggyőződésem, hogy Magyarországon - az évezred végéhez közeledve - nem csupán nálunk, a PP-nél, hanem egyetlen erdőgazdaságnál sem lehet igazán szakszerű és célszerű erdőgazdálkodást folytatni a közjóléti erdőgazdálkodás megfelelő érvényesítése nélkül.

Ez utóbbit egyébként nem szűken értelmezem, nem csupán a parkfenntartás vagy a turisztika oldaláról, hanem véleményem szerint ide tartozik az erdő számos - úgynevezett immateriális - funkciójának kiteljesítése, az oxigéntermelő képességtől a zajártalom elleni védelemig, a termőtalaj védelmétől az ivóvízkészletek újratermeléséig.

Örömmel tapasztaltam az OEE augusztusi vándorgyűlésén, s más fórumokon is, hogy a kormányzat és a törvényhozás számos felelős képviselője - például Rott Nándor országgyűlési bizottsági elnök úr - osztja ezt a nézetet; olyan **jövőkép** él bennük az erdőről, amely a tág értelemben vett közjóléti erdőgazdálkodásnak igen nagy szerepet tulajdonít. Ezt is figyelembe véve, véleményem szerint - a jelenlegi helyzet minden bizonytalansága ellenére - hosszabb távon van remény, esély egy ilyen erdészeti politika megvalósítására. Így nekünk is van reményünk, esélyünk, hogy a közjóléti erdőgazdálkodást - amely alapító okiratunkban is kiemelten, az első helyen szerepel - továbbra is legfontosabb feladatunkként tarthassuk számon. Ez egyúttal azt is jelenti,

hogya a magyar erdészársadalomra háruló felelősség ránk talán még fokozottabban nehezedik, hiszen a közjóléti erdőgazdálkodásban nekünk van a legtöbb tapasztalatunk, s földrajzi helyzetünknel fogva is a társadalom jórészt rajtunk méri le az ilyen irányú törekvések sikerét vagy eredménytelenségét.

- Azt hiszem, ez mindannyiunk által igenelhető törekvés. Azonban nem túl optimista álláspont-e a közjóléti erdőgazdálkodás hosszútávú dominanciájáról beszélni, éppen ma, amikor ennek finanszírozási rendszere lényegében felbomlott, az erre szánt támogatás évről-évre csökken, illetve a legtöbb erdőgazdaság - a miénk is - erősen profitorientált részvénytársasággá alakul?

- A rt-vé való átalakulásról külön, részletesen szeretnék szólni. Ami a kérdés lényegét illeti: lehet, hogy túl optimista vagyok, de elsősorban azért, mert bízom a társadalom józan ítélőképességében. Ha a környezet- és természetvédelmi mozgalmak erősödését, a médiákban közölt, az erdővel, a természeti környezettel kapcsolatos megnyilvánulásokat nézem, számomra nem kétséges, hogy **nagyon erőteljes társadalmi igény fogalmazódik meg a közjóléti erdőgazdálkodás iránt.** A társadalom „erdőképe” átalakulóban van; ma már az emberek túlnyomó része nem egyszerűen, mint „fatermesztési helyre”, nem is, mint kirándulóhelyre stb. tekint az erdőre, hanem érzi, hogy egy sokkal komplexebb dolgról van szó, amelynek esetleges szétrombolása vagy helyrehozhatatlan károsítása nem csupán szegényíti, hanem egyenesen veszélyezteti az életüket. Tágabb értelemben ezt szokás „az ökológikus gondolkodás térhódításának” nevezni. Szerintem a mai magyar erdészek nagyon fontos, s minden pátoz nélkül megismétlem: történelmi jelentőségű feladata, hogy ezt a társadalmi igényt, ezt a gondolkodásmódot szakmai meg-alapozottsággal, hatásos érvekkel

felelőssé, s rámutassanak arra, hogy elsőrendű fontosságú problémáról van szó. Ki kellene szállnunk szűk szakmai vitáink mókuskerekéből, szakmai tudásunk alapján következetesen, újra és újra el kellene mondanunk, hogy mi a - nagyon is égető - tennivaló, ez mibe kerül, s azt is (amire gyakran elfelejtünk figyelmeztetni), hogy milyen katasztrofális következményekkel jár, ha milderre nem jut elegendő pénz, figyelem.

Egy konkrét példával élve: az OEE legutóbbi választmányi ülésén Kardos Antalné, az ÁV Rt egyik igazgatója nyíltan kimondta: **igenis lobbyznunk kell** jó ügyünk érdekében. Az ÁV Rt-hez számos, igen jelentős közhasznú tevékenységet folytató cég tartozik, amelyek közül sok dotációs igényrel lép fel, s természetesen a saját feladatkörét tekintve a legfontosabbnak. Ugyanakkor az ÁV Rt-nek jónéhány milliárd forint nyereséget kell letennie a nemzetgazdaság asztalára. Nincsenek önműködő dotációs csapok, de vannak dotációs lehetőségek, azonban ezekért keményen harcolni kell.

- Ha már az ÁV Rt-nél tartunk, úgy tudom, eldöntött tény, hogy e holding jellegű szervezet egyik részvénytársasága leszünk.

- Igen, eldőlt, hogy részvénytársasággá kell átalakulnunk, az alternatív elképzelések lekerültek a napirendről. Hogy az rt forma végül is jó lesz-e nekünk, vagy sem, az a jövő kérdése. Mindenesetre nem célszerű szembeszállnunk a tulajdonos döntésével; ez több kárt okozna mindannyiunknak, mint hasznot.

Tekintve, hogy az ÁV Rt is mindössze két hónapja működik, ma még sokkal több a nyitott, mint a megválaszolt kérdés. Annyi bizonyos, hogy **február 28-ig le kell adnunk az átalakulási intézkedési tervet és június 30-ig meg kell alakulnia részvénytársaságunknak.** Az átalakulási terv előmunkálatai már elkezdődtek, de még előttünk a teljes vagyoneértékelés és a konkrét átalaku-

lási folyamat megindítása, végrehajtása. Mindehhez - egyes részterületeken - külső szakértőket is célszerű bevonnunk.

Én a legfontosabb igazgatói feladatomban most azt tekintem, hogy ezt a döntést - a részvénytársasággá való átalakulást - Parkerdőgazdaságunk számára optimalizáljam, hogy mind a kollektív, mind a kezelésünkben lévő erdők szempontjából a lehető legelőnyösebb megoldások alakuljanak ki. Tudnunk kell, hogy nem csupán részesei - néhányan talán úgy mondanák: elszenvedői - vagyunk ennek a folyamatnak, hanem **alakítói** is. Van lehetőségünk rá, hogy ésszerű érvekkel, megalapozott javaslatokkal befolyásoljuk ezt az átalakulást, s rendkívül fontos, hogy ezt meg is tegyünk, mert hosszútávú, sorsunk alakulására sok-sok évig kiható döntésről van szó. A következő fél évben szinte minden napnak fokozott jelentősége lesz. Lehet vitatni ezt a döntést, de mindannyiunkat hátra húz, ha ez az operatív munka rovására történik. Arra kérek minden kollégát - különösen a vezetőket és a központban dolgozókat -, hogy próbáljuk meg egységes akarattal, a következő időszakban különösen intenzív munkával elérni azt, hogy az rt-vé való átalakulás-átalakítás a lehető legelőnyösebben sikerüljön. Nem csupán támogatást kérek, hanem őszintén, akár keményen kimondott véleményeket, javaslatokat. Mindezek kialakításához én igyekszem **korrekt információkat** biztosítani, s ami legalább ennyire fontos: **nyugodt légkört.**

Úgy érzem, az utóbbi időszakban kissé megrendült a hitünk, kételyek fogtak el minket, hogy helyes irányba haladunk-e. Hangsúlyoznom kell, hogy ez nem az elődöm hibája, hanem egy kívülről ránkényszerült, túl hosszú átmeneti időszak eredményezte, hogy elbizonytalanodtunk, s **csökkent bennünk a vállalati „komfortérzés”, az, hogy jó itt dolgozni, amelynek újbóli kilakítását szintén elsőrendű fel-**

adatumnak tartom. Nyugodt, operatív, konstruktív légkörre van szükségünk, másként nem tudjuk megoldani az igencsak feltorlódt problémákat.

- Ez azt jelenti, hogy nem lesz több létszámleépítés?

- Nézze, „öt perce” vagyok igazgató, felelőtlenség lenne ilyen ígéretet tennem. Az optimális szervezeti-működési keretek, nagyság kialakítása nem egyszer-s-mindenkorra elintézhető kérdés, hanem folyamatos feladat, akár létszámcsökkentéssel, akár létszám bővítéssel, s persze más vonatkozásokban is. Az igazgatótanács döntései alapján folyamatban van több egységünk átalakítása, kisebb-nagyobb mértékű privatizálása, különböző vagyontárgyaink értékesítése. Ezeket a programokat nem áll szándékomban sem leállítani, sem alapvetően módosítani, s ezek természetesen relatív létszámcsökkenéssel járnak.

- E felgyorsult periódusban újra és újra felmerül a kérdés: egyben tartható-e a Parkerdőgazdaság...?

- Megítélésem szerint egyben **kell** tartani, mármint területi kiterjedését, hatáskörzetét tekintve. (Nyilván nem arról van szó, hogy például In-cső vagy a Főépítésvezetőség vagy a Műszaki Erdészet feltétlenül vállalati keretek között maradjon.) Ez az álláspontom nem valamiféle „nagy-zási mániából” ered - mellesleg, a magyar erdőgazdaságok között mind területünket, mind kapacitásunkat tekintve a közepesek közé tartozunk -, hanem abból, amit a közjóléti erdőgazdálkodás szerepéről kifejtettem. Szerintem igen célszerű az, ha a főváros és az agglomeráció erdőgazdálkodása egységes szempontok szerint, egy cég keretében zajlik. Hajlamosak vagyunk vagy-vagyokban gondolkodni: ez fa-termesztő, ez közjóléti, ez vadgazdálkodó...stb. Szerintem ebben a térségben különösen fontos, hogy is-isekben gondolkodjunk: erdőművelőnek **is**, közjóléti erdőgazdálkodónak **is**, vadgazdálkodónak **is** egy-

szerre kell lennünk, természetesen egy-egy adott területen másképpen hangsúlyozva a feladatokat, de nem eltekintve attól, hogy komplex feladatrendszerrel van szó. Ez a komplexitás, amelyet a jelen, s még inkább a jövő megkövetel, súlyosan sérülne, ha a mai Parkerdőgazdaság részelemeire esne szét.

Csak egyetlen példát mondva: régóta szorgalmazom, hogy a budai hegyek és a Dunakanyar felénk eső oldalának turisztikai túlterheltségét a fővárost körbefogó más területen feltárásával, megfelelő parkerdei kiépítésével, illetve mindennek hatásos propagálásával kellene csökkenteni. Gödöllőnek és Visegrádnak, Telkinek és Esztergomnak hosszútávon azonos vagy igen hasonló az erdőgazdálkodási érdeke. Nagy kár lenne, ha ezek az érdekek rövidtávú szempontok miatt szét-szabdalt keretek között jelennének meg, s kiegyensúlyozásuk sokkal nehezebb lenne.

- Cégünk, mint a legtöbb magyar erdőgazdaság, erősen csökkenő jövedelmezőséggel végzi munkáját. Közgazdasági-pénzügyi vonatkozásban mit tart a legfontosabbnak, hogy visszanyerjük korábbi eredménytermelő képességünket?

- Elsősorban azt, hogy **tisztán lássunk** e téren. Nem csupán azt kell tudnunk, hogy egy-egy tevékenység x forint nyereséget vagy veszteséget hoz, hanem azt is, hogy **miért hozza és miért ilyen arányban hozza** ezt. Az effajta elemzés még túlságosan utólagos, „nyomonkövető” jellegű nálunk, holott naprakésznek kellene lennie.

Tudom, hogy egyesek nem tartanak igazán „közgazdasági vénájúnak”, illetve túlságosan szakmai orientáltságúnak tartanak, de tökéletesen tisztában vagyok azzal, hogy szakmai céljainkat csak biztonságos vállalatgazdálkodási, eredményeket felmutató háttérrel tudjuk megvalósítani.

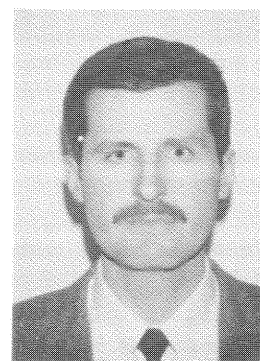
Nagyon nagy figyelmet kívánok fordítani ezekre a kérdésekre. Új beosztásomat nem úgy tekintem, mint

„a csillagok növekedését a vállamon”, hanem szolgálatnak, olyan szolgálatnak, amelyet a szakma és a Parkerdőgazdaság érdekében vállaltam. Össze kell békítenünk az ökológiát és az ökonómiát, s meggyőződésem, hogy összebékíthető.

Sébor József

Vállalatunk új igazgatója:

Dobó István



Dobó István, a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság új igazgatója 41 éves. Balasagyarmaton született, alsó- és középfokú tanulmányait Budapesten végezte, majd 1970-ben felvételt nyert a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemre, ahol 1975-ben kapta meg az erdőmérnöki diplomát. Ugyanezen évben belépett vállalatunkhoz, amely azóta is első és egyetlen munkahelye. A PP-nél gyakoronokként kezdett, majd a Visegrádi Erdészetenél erdőművelési, később fahasználati műszaki vezetőként dolgozott. Építésvezetőként jelentős érdemeket szerzett a Visegrádi Kirándulóközpont és a Lepencei Thermálfürdő kivitelezésében. 1982-ben kinevezték a parkerdészet vezetőjének; ez a korábbi egységünk - mint emlékeztetés - a PP egész parkerdőgazdálkodási tevékenységének irányítására volt hivatott. A parkerdészet átalakítása nyomán 1985-ben Dobó Istvánt kinevezték a Központ közjóléti csoportvezetőjévé, majd 1991-ben - újabb szervezeti változás után - közjóléti osztályvezetővé. Ezt a beosztást töltötte be igazgatói kinevezéséig.

Dobó István Visegrádon lakik, nős, három gyermeke van.

Ha kilábolunk, jól befürdünk?

- Vita a lábon való eladásról -

Nagy vitát váltott ki vállalatunknál az az igazgatói döntés, hogy egyes erdőrésztleteket lábon adhatunk és adunk el vállalkozóknak. A kérdésről különféle álláspontok alakultak ki a központban és az erdészeknél egyaránt. Négy szakember véleményét kérdeztük a témáról: **dr. Szikra Dezső** műszaki igazgatóhelyettest, **Erdős Péter** kereskedelmi vezetőt, **dr. Balogh Zoltán** erdőgazdálkodási osztályvezetőt és **Újsághy Gyulát**, a Visegrádi Erdészet vezetőjét.

- Ellenzi vagy helyesli a lábon való értékesítést?

Dr. Szikra Dezső: - Nem általában a lábon való eladást ellenzem, hanem az értékes, elsősorban véghasználati korú, főleg tölgy- és bükkállományok ilyen értékesítését. Az alacsonyabb értékű választékot (tűzifa, rostfa, bányafa, papírfa) adó, kisebb méretű állományok vagy a száradékok kitermelése során elfogadható számomra is a lábon való eladás.

Úgy vélem, hogy ma az ad el lábon értékes állományt, akinek nincs meg a kitermeléshez szükséges technikai felkészültsége vagy nincs megfelelő szakszemélyzete, esetleg nem megfelelő a piacismerete vagy pénzügyileg rendkívül szorult helyzetben van.

Azt gondolom, hogy értékes állományt az erdőgazdaságnak *venni* jó és nem lábon eladni.

Azt, hogy vállalkozók végezzék a fakitermelést, a jelenlegi gazdasági körülmények között nem ellenzem, nem is ellenezhetem, hiszen az idén az összes fakitermelésünk 65-70 százalékát már vállalkozók, illetve vevők hajtották végre. Ennek viszont racionális közgazdasági magyarázata van. A vállalkozó olyan szervezettel, eszközökkel dolgozik, olyan készletekkel gazdálkodik, hogy rezsije töredéke a nagyvállalaténak. Ebből következik, hogy ugyanazt a munkát olcsóbban tudja elvégezni vagy elvégezni, illetve nagyobb eredményt tud elérni, mint a vállalat.

Összefoglalva, a véleményem az, hogy az értékes állományokat ne adjuk el lábon. Termelje és közelítse ki a vállalkozó az anyagot, majd az értékesítést végezze az erdészet vagy az erdőgazdaság. A lábon való értékesítés legfeljebb színesítheti kereskedelmi munkánk palettáját, de semmiképpen sem lehet súlypontos megoldás.

Erdős Péter: - A vevő által történő egészségügyi-, száradéktermelést, a törzskiválasztó gyérintést nem veszem ebbe a témakörbe. Én is csak az értékesebb állományok és elsősorban véghasználat esetén nem értek egyet a lábon történő eladással. A kitermelést, a rakodóra való közelítést a körülmények miatt végezze a vállalkozó. Itt, ha szükséges, adjunk meg neki minden

olyan költséget, ami a saját termelésünk esetén is fennállna. Nem feltétlenül szükséges, hogy itt nyereség képződjön a vállalat számára. A rakodón lévő anyag eladását azonban nekünk, magunknak kell végeznünk, az itt képződő nyereségből egy fillért sem szabad - megítélésem szerint - átadni egy közvetítői vonalnak.

Dr. Balogh Zoltán: - Azt hiszem, nincs vita a viszonylag gazdaságtalan és értéktelen állományok ilyen jellegű értékesítéséről. Vita az értékes, például bükkös állományok lábon történő eladásáról van. Nem tartom általánosan üdvözítő módszernek ezt a típusú értékesítést, de - szerintem - igenis van szerepe, amennyiben megjelenik a piacon a megfelelő fizetőképes kereslet.

Újsághy Gyula: - A mi erdészetünknel nem merül fel élesen a lábon való eladás kérdése, mert - a véghasználatok szempontjából - általában rossz minőségű állománnyal rendelkezünk. De, megítélésem szerint, áttekinthető a lábon való értékesítés kérdése a kevésbé értékes, beteg, nehéz terepviszonyokon lévő, kieső erdőkre. Mi az elmúlt évben csak egy erdőt értékesítettünk ilyen módon, de úgy érzem, ha a lábon való értékesítés rendszere kialakul, s alapos számítás előzi meg az értékesítést az erdészetek részéről, s a lebonyolítás nyílt, mindenki által hozzáférhető, akkor el tudom fogadni, mint egy lehetséges módszert.

- Eltérő véleményüket milyen megfontolásokra alapozzák?

Dr. Sz. D.: - Az erdőgazdálkodó elültette, nevelte az erdőt, eddig pedig ki is termelte és eladta a faanyagot. Nem tudom, mi lehet az az ismeretöbblet, ami egy vállalkozónak a rendelkezésére áll, nekünk pedig nincs meg. A fapiacot ismereteink, tapasztalataink, kapcsolataink miatt éppen nekünk kell a legjobban ismerni. Ha ez nem így van, akkor ezen kell változtatni, hiszen a vállalkozó is ugyanazon a piacon ad el, mint mi. Az egyetlen kivétel, ha saját feldolgozókapacitása van, akkor versenyképesebb lehet nálunk, de ez meg azért veszélyes, mert a fafeldolgozással esetleg éppen a mi feldolgozó üzemeknek teremt konkurenciát. Ne felejtjük el, az is nagy veszély, hogy ha éveken át lábon értékesítünk, kikerülünk a piacról. Csak valódi üzletek révén lehet megtudni, mit ér a fa. Ha, ebben a szisztémában, elkényelmesedünk, csak közvetett piaci információink lesznek, s nem közvetlenek, naprakészek.

Probléma a lábon való értékesítéskor az is, hogy általában egy évre előre kötjük az üzletet, az árakat is beleértve, pedig manapság az árak akár hónapról-hónapra is változhatnak. Ha már lekötöttünk egy erdőt, hiába jelenik meg esetleg a jól fizető külföldi ügyfél,

magas árat ajánlva, már nincs mit eladnunk neki.

Nem tartom véletlennek, hogy az eddig lábon eladott két erdőrésztlet véghasználati korú bükkös volt. Más fafajú és értékű állomány iránt nem volt érdeklődés. Ráadásul a vevő - mindkét erdőrésztletnél ugyanaz a vállalkozó - erdőgazdaságunk közigazgatási területén belül jelentős faipari kapacitással rendelkezik. Gondnak tartom, hogy a vevő nem licitálás útján jutott az üzlethez.

E. P.: - Az én véleményem szerint is nekünk kell jó piaci munkával realizálnunk több évtized alatt megtermelt nyereségünket. Erre meg is van minden lehetőségünk, mert az erdő kezelője legalább úgy ért a piachoz, mint a vásárolni szándékozó. Manapság az eredményes üzletpolitika éppen a közvetítők kikerülése, a közvetlen értékesítés, még export esetén is.

Dr. B. Z.: - Véleményem szerint a mi szakembereink képesek arra, hogy jó közelítéssel meg tudják ítélni az erdőből kitermelhető fa mennyiségét, választékosságtelét, és ki tudjuk számítani lábon az állományt. A rönk valóban jól értékesíthető, ezt figyelembe is kell vennünk az értékeléskor, de a papírfától a tűzifaig nem igazán jó a helyzetünk, készleteink vannak, nem tudjuk azokat megfelelő időben értékesíteni. Ezt a felelősséget a lábon való értékesítés leveszi a vállunkról. Szerintem az sem igaz, hogy egy vállalkozónak nem lehetnek olyan kapcsolatai, hátterei, ismeretei, amelyek nekünk ne lennének meg. A jó üzlethez viszont feltétlenül az kell, hogy állandó, megbízható partnereink legyenek, akiknek ismerjük a háttérét.

Ú. Gy.: - Úgy gondolom, hogy azt, hogy egy erdőt szabad-e eladni lábon, azt mindig a konkrét eset, a konkrét hely és idő határozza meg.

- Próbálták-e számszerűen összehasonlítani a lábon való értékesítést, illetve a választékban történő értékesítés eredményeit?

Dr. B. Z.: - Mi javasoltunk próbát: kérjük árajánlatot egy erdőrésztlet lábon való értékesítésére, azt termeljük le ellenőrzés alatt, értékeljük választék szerint a kitermelt mennyiséget, és hasonlítsuk össze a két összeget. De ez a próba soha nem történt meg. Az összehasonlítás ugyanis szerintem csak ugyanazon állomány esetében ér valamit.

Véleményem szerint a lábon történő eladás gazdaságosságát az is alátámasztja, hogy nekünk a termeléskor gyakorlatilag alig van költségünk, az erdőfelújítási alapba fizetendő összegén kívül. Nem beszélve arról, hogy a vevő így előleget ad, illetve az anyagfelvételezéssel párhuzamosan fizet, ez pedig azonnali készpénzbevételt jelent az erdészetek számára.

Ú. Gy.: - Szerintem is nagy előny a pénzforgalom felgyorsulása. Mai, pénzszegény világunkban pedig nagyon kedvező, hogy nem nekünk kell beruháznunk, működtetnünk a technikát és a munkaerőt.

E. P.: - 1992-ben két erdőrésztlet került lábon való eladásra. Az említett próba elvégzésére (amit jómagam

is javasoltam) eddig még nem kerülhetett sor, az idő rövidsége miatt. A jövő év első negyedévében ez meg fog történni és az eredményről be fogunk számolni.

Dr. Sz. D.: A konkrét eladások adatai, valamint a hosszabb időt és nagyobb mennyiséget átfogó lepencei tapasztalatok alapján készítettünk kalkulációkat. Figyelembe véve, hogy Lepencére csak a hosszúfa került, s azt is, hogy Lepencén a választékolás és az értékesítés körülményei szinte ideálisak az erdei körülményekhez képest, 1000-1200,-Ft-tal nagyobb árbevétel képződött m^3 -enként, mint a lábon való eladásnál.

Mivel a hosszúfas technológia és a lepencei választékolás megszűnt, a fenti összegből kb. 400-500,-Ft - a körülmények különbözősége miatt - nem várható el az erdészetektől, de a többi hiányzik, eltűnt. És ez annak ellenére hiányzik, hogy az erdészet joggal (és számokkal bizonyítottan) mondja, hogy a korábbi átadás-átvételi áron a Lepencére való beszállítással elért eredményénél a lábon való eladással elért eredménye mintegy 300,-Ft-tal több. *Az a helyzet alakult ki, hogy - az előző évekhez viszonyítva - az erdészet jobban jár, de a vállalat rosszabbul.* Még egyszer kiemelem, hogy a munkafeltételek különbözőségét is figyelembe véve jelentkezik ez a helyzet.

S még egy apróság. A konkrét erdőrésztletekben a konkrét vállalkozó hosszúfában termelt, szállított. A hosszúfa számbavételi pontossága jóval elmarad az egyéb választék (rönk, bányafa, kivágás stb.) felbecsülhetőségétől. Amíg Lepencére szállítottuk be a hosszúfát, a számbavételi hiba - akár többlet, akár hiány - vagy az erdészetnél vagy a fafeldolgozónál, de mindenképpen a vállalatban belül csapódott le, illetve egyenlítődt ki. Ha a vállalkozó hosszúfában viszi el az anyagot, jelentős többlet jelentkezhet nála. (3-8000 Ft/ m^3 -es rönkártnál ezzel is számolni kell, s azzal is, hogy egy állami vállalat kontra egyéni vállalkozó vitájában nem az egyéni vállalkozó szokta a rövidebbet húzni.)

Az tény, hogy a két konkrét szerződésben komoly és az erdészet pénzgazdálkodását jelentősen segítő pénzügyi előnyt (előleget) ért el az erdészet. Ez dicséretes, de ez nem a lábon való eladás indokoltságát támasztja alá, mert például a FÜR-LEM-HO-val kötött rönkeladási szerződésünk is tartalmaz ilyen előnyöket. Igaz, ez az utóbbi előny „csak” vállalati szinten jelentkezik és nincs visszaosztva az erdészetekre, de azt mindenkinek tudnia kell, hogy az így keletkező többleteredmény közös pénz!

- A gazdaságosság kérdéskörén kívül milyen más, szakmai, erkölcsi szempontok merültek fel a lábon történő eladás kapcsán?

Dr. B. Z.: - Szerintem az erdészetek nem kerülnek sokkal könnyebb helyzetbe, a művezetés, a szakmai irányítás, az ellenőrzés ugyanúgy az ő feladatuk. A lopás lehetősége ráadásul a választékban való termelés esetén is fennáll. A hosszúfas technológia megszűnte

különbösen is kényszerhelyzetbe hozta az erdészeteiket. A helyhiány, a tapasztalat hiánya, az újulat tönkretételének nagyobb veszélye nehezíti az erdészeteiken belül a választék szerinti termelést, ez szándékoktól függetlenül értékvesztést okozhat. A lábon való értékesítés vevőköre átvette a hosszúfás technológiát, tőlük megkövetelhetjük ennek a technológiának az alkalmazását, ez nem igényel különösebb alkalmazkodást erdészeteinktől.

A vevőket szerintem szubjektív tényezők is befolyásolják. Amíg a lepencei alsórakodó üzemelt és ott volt mellette a fűrészüzem, a vevőnek az volt az érzése, hogy nem kényszerülünk eladni a fakészletet, mert magunk is feldolgozhatjuk. Kint az erdőn, a rakodón álló fakészletről viszont az a benyomása, hogy mehet lefelé az árral, hiszen úgysem tudjuk azt eladni.

Ú. Gy.: - Én is úgy gondolom, hogy kiszűrhető az ellenőrzés során, ha a vállalkozó minőségileg nem jó munkát végez. Az erdészetvezető személye, szakmai, erkölcsi színvonala pedig garancia lehet arra, hogy sikeres legyen a lábon való értékesítés.

E. P.: - A hosszúfás termelési technológiának csak egy részét (a hosszúfás szerelvényt) vette meg az említett vállalkozó. Tehát a vevőkör ilyen jellegű felkészültségéről aligha beszélhetünk, legfeljebb egy vevőről, s ahogy a főmérnök úr már jelezte, ez a vevő verseny nélkül a jutott az üzlethez.

Dr. Sz. D.: - Gyanítom, hogy a lábon való értékesítéstől sokan a munka, a feladat, a felelősség csökkenését remélik, feltételezik. Véleményem szerint ennek éppen az ellenkezője igaz: ez az eladási forma fokozott szakmai irányítást és felelősségvállalást követel meg, elsősorban a területvezető erdészekről.

A munka nem kevesebb lesz, hanem más jellegű: az írásban (szerződésben) rögzített feltételeket, követelményeket szigorúan „be kell vasalni”, ugyanis itt minden konkrét feltételhez konkrét pénznek kell tapadnia. S ahogyan már utaltam rá, egy „puha” állami vállalat és egy „kemény” egyéni vállalkozó érdekharcát kell itt a szakszemélyzetnek úgy megoldania, hogy a felek az eredmény megosztásában egyenrangúak maradjanak.

- Olyan vélemények is elhangzottak, hogy a lábon való értékesítés visszaélésekre is alkalmat ad. Erről mi a véleményük?

Dr. B. Z.: - Én úgy érzem, hogy egy tsz-nél vagy más gazdálkodó szervezetnél, ahol nem értenek a fához, valóban nagy a kísértés a visszaélésekre. Nálunk, ahol annyi szakértő bábáskodik egy értékesítés körül, gyakorlatilag lehetetlen az ilyen.

Ú. Gy.: - A visszaélés lehetősége akkor lesz gyakorlatilag minimális, ha nyitott, mindenki által hozzáférhető lesz egy-egy erdőrészlet lábon való megvásárlásának lehetősége.

Dr. Sz. D.: - Természetesen bármilyen szerződéskötés vagy bármilyen értékesítési forma esetében felmerülhet a visszelés lehetősége. Azonban egy-egy sze-

mély vagy egy-egy tevékenység megítélése nem indulhat ki ebből a lehetőségből. Annak ellenére, hogy én úgy vélem: a lábon való eladás nagyobb visszaélési vagy jóhiszemű tévedési lehetőséget rejt magában, mint a többi értékesítési forma. Az eladási ár meghatározása, a szerződési feltételek kialakítása, a számbavétel módjának meghatározása, ellenőrzése, az elszállítás szabályozása, ellenőrzése, a versenyhelyzet teremtése vagy ennek elhagyása - mind-mind rejtik ezt a lehetőséget, hogy csak néhányat említsék.

Távol áll tőlem, hogy bárkit is önértékében megsértsek, de nagyon jól tudjuk, hogy az erdőgazdaságok nem a legjobban fizető munkahelyek, az ágazat rövidtávú kilátásai nem a legjobbak, a megélhetés mindannyiunk számára egyre nehezebb, így a kísértés is nagyobb, minden szinten. S azt kell mondanom, esetenként a „kísértő” által felkínált előny nagyon jelentős lehet. Ezért nekem, mint a vállalat egyik felelős vezetőjének feladatának kell tekintenem a jelzett kísértés és az alaptalan vádolhatóság lehető legkisebbre csökkentését. Ezért az ilyen szerződéseknél ragaszkodom a központi egyeztetéshez, konszenzus kialakításához (ár, szerződési paraméterek, szankciók stb. vonatkozásában) és az értékesítés nyilvánosságához. A szóban meghívandó helyi vállalkozón, vállalkozókon kívül a társerdészeteket és az ország más részein tevékenykedő vállalkozókat is tájékoztatni kell, meg kell hívni a licitre. A társerdészetek bevonását fontosnak tartom, mert az egyik erdészeti vállalkozási lehetőség után lőt-fut, míg a másik vállalkozóknak adja ki egyes feladatait. Felszínre kerülhetnek olyan elgondolások, ötletek, amelyek mindkét erdészeti és még az erdőgazdaság számára is hasznosak lehetnek.

Végül néhány befejező gondolatot szeretnék elmondani. Biztos vagyok abban, hogy a vita valamennyi - itt, illetve más fórumokon megnyilatkozott - résztvevőjét a vállalat sorsát jobbító szándék vezérli, de egy dologra fel kell hívnom a figyelmet: tudatos vállalatvezetési törekvés volt az egységek önállóságának fokozása. Tudatában voltunk és vagyunk annak, hogy ez az egységek közötti, illetve az egységek és a központ közötti érdekellentéteket is felszínre hozhatja, hozza, de mindenkinek tudomásul kell vennie, hogy az egységek érdekeit csak addig lehet tiszteletben tartani, amíg - a lehető legtöbb összefüggést figyelembe véve - az egésznek, a Parkerdőgazdaságnak nem megy a rovására.

Nem hoz senki számára valós és tartós eredményt a „jól menő erdészeti - veszteséges erdőgazdaság” képlet és természetesen a fordítottja sem egészséges helyzet, azaz az eredményes gazdaság, de „szegény” erdészeti.

(A szerkesztőbizottság örömmel fogad hozzászólásokat a problémakörhöz. Minden megfelelő tárgyismeretről tanúskodó írást - a szerző álláspontjától függetlenül - közlünk. A Szerk.)

Visegrádi Erdészet

A vártnál jobb eredmény

Idén várhatóan jelentősen túlteljesíti éves eredménytervét visegrádi erdészetünk. Különösen figyelemreméltó ez a teljesítmény egy olyan erdészet esetében, ahol az erdőterület több mint fele sajátos - közjóléti, vadvédelmi, illetve talajvédelmi célokat - szolgál. A sajátos szerkezetből adódó problémákról és a sikerek háttéréről *Újsághy Gyula* erdészetvezetőt kérdeztük.

- Mit jelentenek Önöknek - a nehezebb anyagi feltételek között - a közjóléti és vadvédelmi feladatok?

- A számok nyelvén fogalmazva: az erdészet termelési értékének 20 százalékát a közjóléti, parkfenntartási tevékenység adja. Az utóbbi években kilélezett helyzet alakult ki ezen a téren. Itt, a visegrádi térségben hathatós állami támogatással olyan létesítmények épültek fel korábban, amelyekre alapozva komoly nevelő, természetet megszerettető munkát kezdtünk. Erre a tevékenységre erős társadalmi igény volt és van. Meggyőződésemmé ezért, hogy folytatnunk kell, nem szabad veszni hagynunk a már befektetett pénzt és energiát. Az évek múlásával azonban most értünk el oda, hogy létesítményeink nagy része elöregedett, javításra, cserére szorul. Gazos réteken, elhanyagolt utakon, elkorhadt, összedült parkberendezésekkel nem lehet a természet tiszteltére nevelni. A fenntartási, felújítási munkák - éppen a berendezések nagy száma miatt - igen költségesek. Olyan pénzüsszegekre lenne szükségünk, amit egy gazdálkodó szervezet - sem erdészeti, sem vállalati szinten - nem tud kitermelni. Ezen a téren fő problémánk tehát a közjóléti tevékenység pénzügyi alapjainak megteremtése. Idén 16 millió forintot kaptunk ilyen célokra, de ez az összeg kevésnek bizonyult arra, hogy a közvélemény elvárásainak és a saját követelményeinknek megfelelően, legalább a tavalyi szinten tudjuk ezeket a munkákat elvégezni. A munkák egy részét így saját magunknak kellett finanszíroznunk. Itt egy korát megelőző elképzelés valósult meg, azonban ma, amikor nap mint nap üzemeltetni kellene a meglévő létesítményeket, tanácstalanul állunk.

- Mégis, igyekeztek továbbfejleszteni e létesítményeket. Példa erre a tavaly megnyílt fűvész kert. Milyen az érdeklődés iránta?

- Elsősorban óvodák, iskolák érdeklődnek, de mivel olyan helyen van a fűvész kertünk, amely közel esik egy fő turistaközponthoz, sokan mások, családok, kirándulók is felkeresik. Körülbelül 2-3 ezer látogatója lehetett.

- Tavaly, 10 éves üzemtervük kialakításakor az erdőrendezési szolgálat szakemberei ellenében is hangsúlyozták azt a törekvésüket, hogy egyensúlyt tartsanak



Részlet az Apátkúti patak völgyéből.

fenn a fakitermelési és a felújítási tevékenység között. Sikerült-e ezt elérniük az üzemterv első évében?

- Fahasználati lehetőségeink idén jelentősen csökkentek, elsősorban természetvédelmi, környezetvédelmi szempontok miatt, területeink nagy része ugyanis tájvédelmi körzethez tartozik, sőt szigorúan védett terület.

Ebben az évben 10-11 ezer köbméter kitermelési lehetőségünk van, ebből indukálódnak az erdőfelújítási, erdőművelési munkák, amelyek így ma jóval kevesebbek, mint az elmúlt 10-20 évben.

Erdészetünk elsődleges célja, hogy területünk nagy részén természetes felújítást valósítsunk meg, de főleg a kocsánytalan tölgy esetében erre a termőhelyi adottságok, a fák egészségügyi állapota és kora miatt kevésbé van módunk. Szembe kell néznünk tehát azzal, hogy jelentős arányú mesterséges erdősisítésre is szükség lesz. Ez újabb szakmai kihívás, hiszen egy befejezett erdősisítésért 135 ezer forint/hektár térítést kapunk az erdőfenntartási alapból, míg a valóságban, mai árakon ez körülbelül 4-5 százezer forintba kerül hektáronként. Máshol kell tehát megtermelnünk a mesterséges erdősisítések költségeit is.

- Milyen volt az utóbbi években makktermés erdeiben és ez hogyan hatott a természetes felújítás lehetőségére?



A fahasználat idén 6 millió eredményt hoz.

- Tavaly igen jó volt a bükkmakk-termésünk, ezért olyan területeken is megkezdtük a felújítást, ahol azt eredetileg nem terveztük. Ezekben az erdőrészetekben elvégeztük a talajelőkészítést, és villanypáztorral, illetve néhány frekvenciált területen vadkilövással próbáltuk elérni, hogy a lehulló makk meg is kössön.

Idén, bár ez nem annyira közismert, a kocsányos tölgynek volt jó közepes termése. Ennek megőrzésére is tettünk lépéseket, már amennyire ez erőnközl telett. Meggyőződésem, hogy ilyen, sőt talán még kisebb makktermés megfogásával egy erdőt sokkal kisebb költséggel el tudunk indítani a felújulás útján, kikerülve a mesterséges felújítás buktatóit. Ez persze nyilvánvalóan csak az első lépés, utána fokozott figyelemmel kell kísérnünk és irányítanunk a felújulást.

- Többször utalt arra, hogy bizonyos tevékenységekhez az erdésznek máshol kell megteremtenie a költségeket. Mely tevékenységeik alkalmasak erre?

- Általános gond, hogy a szoros értelemben vett erdészeti tevékenység, amely a hivatásunk, nincs kellően értékelve, a száraz matematika nyelvén egyszerűen veszteséges. Abbahagyni mégsem tudjuk ezeket a tevékenységeket, hiszen ezért vagyunk erdészek. Más



A kis ácsműhely újra nyereséges.

ágazatokban kell tehát megtermelnünk a nyereséget és azt átforgatnunk az alaptevékenységbe. Ezek egyrészt olyan ágazatok, melyek köztudottan nyereségesek egy erdészethél, másrészt olyan új lehetőségeket, bevételi forrásokat keresünk, amelyek javítanak jövedelmezőségi helyzetünkön. Ez sok-sok veszélyeséget, sziszifuszi munkát igényel, miközben sokszor igen távol kerülünk az erdészeti munkától.

Hagyományos eredménytermelő ágazatunk a fahasználat. Szerkezeti átalakítás után úgy érzem, megtaláltunk azt az optimális arányt a saját dolgozóval végzett és a vállalkozóknak kiadott kitermelés között, ami gazdaságossá teszi ezt az ágazatot. Új módszereket vezettünk be, mint például a lábön történő eladás, a rakodón történő eladás, illetve végünk közvetítói-bonyolítói tevékenységet is. A fahasználat így idén várhatóan kb. 6 millió forint eredményt fog hozni.

Másik hagyományosan nyereséges ágazatunk a vadgazdálkodás. Bár viszonylag kicsi a területünk, kb. 4 ezer hektár, a viszonylag jó objektív feltételek és a vadásztatás sikeréhez, kulturáltságához nagyon értő szakembergárda mégis komoly eredményeket produkál. Az idei vadászati szezon nagyon jól sikerült mind mennyiségi, mind minőségi, mind pénzügyi szempontból. Kb. 6 millió nyereségre számítunk ezen a téren.

Hagyományosnak tekinthető kis ácsműhelyünk tevékenysége is, amelynél a tavalyi év viszontagságait túlélve egy lelkes, hozzáértő csapat munkája meghozta eredményét, kb. 1,5 millió forint nyereséget.

A többi erdészettől két ágazat különbözteti meg erdészettünket: a vendéglátás és az úgynevezett parkerdei szolgáltatás igen jelentős részaránya.

Az első ágazatba tartozik két éttermünk, teniszpályánk, autós kempingünk. Ezeket bérleti formában üzemeltetjük. A bérliőknek kemény feltételeket szabunk, így itt is kb. 2 millió forintos nyereségre számítunk.

A második ágazatba soroljuk sípályánkat, a kisoroszi sátorozóhelyet, a Fellegvár, illetve a hozzá kapcsolódó parkoló és pavilonsor üzemeltetését. Visegrád frekvenciált turista- és kirándulóközpont, az erdészetet segíti az a helyzet, hogy sokan próbálják meg kiszolgálni az itt megforduló embertömeget. Mivel a mi területünkön mű-

ködnék, mi adjuk ki a területbérleteket, működési engedélyeket a büféseknek, különböző árusoknak, stb. Ez a sok-sok apró üzlet rengeteg tárgyalást, egyezkedést igényel, de együttesen összehozza az eredményt. A parkerdei szolgáltatásból kb. 4 millió forint, egyéb kis bérletekből kb. 1 millió forint nyereségre számíthatunk.

- *Minek tudható be az, hogy háromnegyed éves eredményük 12,5 millió forint volt, míg az év végére „csupán” 8 millió forint eredményre számítanak?*

- Háromnegyed éves mérlegünkben, bízva abban, hogy megemelt keretet kapunk a parkfenntartásra, még bruttószítva, eredményként könyveltük el parkfenntartási költségtüllépésünket. Azonban kiderült, hogy ezt a kerettüllépést csak üzemi költségként lehet elszámolni, ez pedig kb. 5 millió forint kiesést eredményezett.

- *Milyen más új vonásokkal gazdagodott tevékenységük az elmúlt években?*

- Jelentősen változott értékesítési és pénzforgalmi politikánk. Elvünk az, hogy nem elég valamit megtermelni, azt el is kell adni, sőt a pénzt is látnunk kell belőle. Kézpénzforgalmunk ennek eredményeképpen két év alatt tízszeresére, azaz 3 millió forintról 30 millió forintra nőtt.

- *Milyen a munkaerőhelyzet Önöknél?*

- Nálunk, más erdészetektől eltérően drasztikus munkaerőlépítés nem volt. A fizikaiak közül csak olyanoktól váltunk meg, akik nem hiányoznak. Mi vagyunk az egyetlen erdészet, amely még megtartotta régi fakitermelő csapatát. Bár a feladatok csökkenéséből, a privatizációs elképzelésekből törvényszerűen következik az elkerülhetetlen létszámleépítés, mi megbecsült, régi szakembereink számára megpróbálunk védőernyőt nyújtani, és amennyire lehet, húzni az időt, amíg felkészülhetnek az átállásra.

- *A létszámleépítés már a kerületvezetőket is veszélyezteti. Éppen az Önök erdészetétől fordultak az igazgatótanácshoz a kerületvezetők, azzal a kéréssel, hogy az erdők és létbiztonságuk érdekében hozzon határozatot a kerületvezetői létszám erdészetenkénti minimalizálásáról. Kaptak-e választ feljegyzésükre a kerületvezetők?*

- Ez ügyben még semmi nem történt. A feladatok csökkenése sajnos az alkalmazotti létszámot is érinti. Ennek mértékét, az optimális kerületszám meghatározását az igazgatótanács vállalta magára. A kérdés tárgyalására az új igazgató kinevezéséig azonban még nem volt lehetőség.

Perger Éva

Pilisszentkereszti Erdészet

Ismét a Hosszúhegyen...

Még 1989 elején jártam a Pilisszentkereszti Erdészet egyik hosszúhegyi termelésében. Az ott tapasztaltakról készített rövid beszámoló **„Hosszúhegyi kísérlet”** címmel a *Parkerdőgazdaság* 1989 májusi számában jelent meg. Ebben a végvágás akkor folyó termelékenységéről, az alkalmazott technológia ismertetése mellett foglalkoztam a 70-80%-os tölgy újulat várható sorsával. Erről **Gósi István** akkori műszaki vezető - ma erdészet-vezető - ezt mondta: „kerítést nem építünk, több magaslestről puskával védjük meg az erdőrészt.” Erre én azt válaszoltam, hogy néhány év múlva szeretnék ide visszatérni...

Mostani látogatásom során az első kérdésem az volt: mi van a hosszúhegyi Csobánka 11/b-ben? A válasz azonnal jött: menjünk ki, nézzük meg!

Útközben érintettük azokat az erdőrészeket, ahol a következő két napon vaddisznó-hajtásokat terveztek. Szinte ezek szomszédságában táruult elém a közel 20 hektáros, három évvel ezelőtti vágásterület. Körbejártuk, meg-megálltunk. Azt hiszem, a legkritikusabb szemmel nézve is kellemes látvány volt. Néhány apróbb - pár négyzetméteres - üres folt kivételével a lágyszárú aljnövényzetből egyenletesen kiemelkedő újulat elszáradt lombja egyöntetűen barnállott. *Vadrágásnak sehol sem volt nyoma!*

Amíg a jól megépített, öt darab zárt magaslest és a két mintaterületet néztem, **Plestyák Károly** műszaki vezető elmondta, hogy sarlózásra és sarjleverésre eddig összesen mintegy 240 ezer forintot költöttek. A szarvast pedig valóban puskával - és eredményesen - tartják távol, hiszen kerítés nincs. Az idei műszaki átvételek alkalmával **100%-os tölgy célállományként** rögzítették az „E” lapon ennek az erdőrésznek a jelenlegi eredményességét.

Mielőtt visszaültünk a gépkocsiba, szinte egyszerre állapítottuk meg, hogy a szép, befejezetlen státusú erdősítés ezen a télen, sőt még a következőn is nagy figyelmet kíván, kritikus időszak következik. Gósi István erre megjegyezte: **Perlaki Kornél** kerületvezető erdész személye biztosíték, hogy nem lesz baj. Két év múlva - nagyon remélem - befejezettként átadjuk.

Kívánom, hogy a féltő szakmai gondoskodásnak valóban ez legyen a jutalma.

Hazafelé azon töprengtem: vajon a Parkerdőgazdaságnak hány ilyen vagy hasonlóan eredményes, természetes úton cseperedő erdősítése van?

Márkos Lajos

Bajnai Erdészet

Mínusz helyett plusz

Bajnai Erdészetünk vezetője, Zádor Oszkár az idei feladatokról és a várható eredményekről adott tájékoztatást.

- Az eredeti számítások szerint 2,5 millió forint veszteséggel zártuk volna az évet, ehhez képest nagyjából 1 milliós nyereséget fogunk elérni - kezdte az erdészet-vezető. - Ez a többlet egyrészt abból ered, hogy a fakitermelés és a vadászat a tervezettnél jobb eredményt hozott, másrészt a költségcsökkentés, a takarékosabb gazdálkodás hatása is megmutatkozik.

A költségmegtakarítás érdekében kénytelenek voltunk a dolgozók létszámát mintegy felére - 140-ről körülbelül 70-re - csökkenteni az év során. Természetesen a munkákat továbbra is el kell végezni, így az elküldött emberek többsége továbbra is nekünk dolgozik, vállalkozási keretek között, mezőgazdasági kistermelőként.

Az egyes ágazatokat sorra véve, először az erdőművelési feladatainkról szólnék. Talajelőkészítést 20 hektáron végeztünk el. A terv 70 hektáron irányzott elő erdősítést, ebből 26 hektár csermakkhiány miatt kimaradt, 21 hektáron elvégeztük az ősszel, a többire pedig tavasszal kerül sor. Az erdősítésben nagy segítségünkre volt **Németh István** erdőművelési műszaki vezető kollégánk találmánya, a *makkrakó gép*, amellyel a fák között is lehet dolgozni, ha nem túl gazos a terület. Ezt a gépet már 2-3 társerdészetnél is használják.

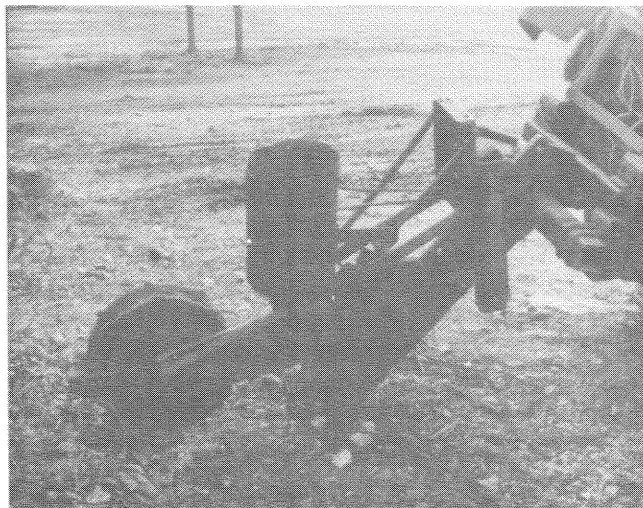
Sok gondot, nagy kárt okozott az aszályos nyár, ennek ellenére nem túl nagy a lemaradásunk a tervtől. Sajnos, a természetes újjulat sem hozta meg a kívánt eredményt. A múlt évben jó makktermésre számítottunk, nagy területeket bekerítettünk. Azonban a tavalyi aszály miatt nem tudott beérni a termés, vagy talán a hótakaró nélküli tél károsította a makkokat.

A befejezetlen erdők ápolásánál 927 hektár volt az előirányzat, amit 70 százalékkal teljesítettünk. Megkönynyítette a dolgot, hogy az aszály miatt kisebb mértékű volt a gyomosodás. A tervnek megfelelően, a befejezett erdők ápolását 32 hektáron, a tisztítást 39 hektáron, a törzskiválasztó gyéritést 78 hektáron végeztük el.

A fakitermelés kapcsán el kell mondanom, hogy területünkön a gyengébb minőségű cser van többségben, kevesebb a tölgy, a bükk pedig mindössze 1 százaléknyi. Nem kedvezőek a körülmények a termőhely szempontjából sem: a jó erdők aránya csupán 2,5 százalék, a közepeseké 35,1 százalék, a rosszaké pedig 62,4 százalék. A nyomott faanyagárak mellett, nagy hasznot ebből nem várhatunk.

Idén - mint az utóbbi években is - 15 ezer köbméter körüli faanyagot termeltünk ki, s ebből csak mintegy 300 köbméter van még hátra. A termelés nagyobb részét a tűzifa teszi ki, de sok bányafát is eladtunk. Sikerült a vártnál kedvezőbb értékesítési feltételeket elérni, így a fakitermelés a tervezettnél jobb eredményt hozott.

A vadászat terén már érződik a korábbi, felduzzasztott vadlétszám csökkentésének hatása, hasonló eredményt most már csak lényegesen több munkával lehet



Makkrakó gép.

elérni. '89-től a mai napig több mint 5 ezer nagyvad került terítékre! Az idei terv 300 szarvas, 60 dóm, 200 őz, 165 muflon és 440 vaddisznó kilövését irányozta elő. Ezt nem tudjuk teljes egészében teljesíteni, egy vadászatot átütemeztek a jövő év elejére.

A vadászat szintén jobb eredményt hoz a tervezettnél. Ez részben annak köszönhető, hogy a vadhús ára az év során a többszörösére emelkedett, másrészt a bérvadásztatás is jobban sikerült a vártnál. A kilövések 80-90 százalékát külföldi vendégvadászok végzik el! Nagy problémát jelent viszont, hogy leégett a gyarmatpusztai vadászház; emiatt idén 1,5-2 millió forint bevételről esünk el. Az erdőgazdaság partnert keres a ház helyrehozatalához és működtetéséhez, közös vállalkozás keretében.

Minthogy erdészetünk a turisták által kevésbé látogatott területen fekszik, közjóléti célra csak 67 ezer forint felhasználását irányozta elő az idei terv. Ezt az összeget a meglévő létesítmények karbantartására fordítottuk.

Az erdészethez 900 hektár mezőgazdasági terület tartozik, ebből 350 hektár művelhető gazdaságosan. Itt kukoricát, búzát, zabot, szálas takarmányt termelünk, nullszaldó körüli eredménnyel. A gépüzem, a fogatüzem és a javító műhely teljesítménye megfelel a tervezett szintnek. A fűrészüzemünket még februárban bérbe adtuk, mert úgy láttuk, hogy a piaci lehetőségek beszkülésével nem tudnánk nyereségesen működtetni.

Összességében tehát elég jól zárjuk az évet, a jövőt illetően az jelent számunkra problémát, hogy miképpen segíthetnénk elő az eszközeink privatizálását. Gazdaságossági okok miatt ez elől nem térhetünk ki, azonban a nagy értékű eszközöket - gépkocsikat, rakodó- és talajművelő gépeket - dolgozóink nem tudják megvásárolni, ha nem teremtünk megfelelő hitelfeltételeket.

H. Á.

Tisztelet István bácsinak

Kilencvennégy esztendő életkorának legalább egyharmadát bátran letagadhatná Szódi István bácsi, aki a gödöllői építésvezetőségről ment nyugdíjba több, mint harminc évvel ezelőtt. Magas kora ellenére aktív, sőt alkotó életet él ma is. Szívesen tesz sétákat a természetben, s művészeti szenvedélyének hódolva képeket fest, szobrokat készít máriabesnyői házában udvarán. Otthonos lakásának - ahol leányával él együtt - falait is saját festményei díszítik: többségükben tájképek, s néhány portré. Közük - mint megtudtuk - a kedvenc festmény: édesanyjának arcképe, amelyet még a húszas évek elején készített.

- A múlt század végén, 1898. december 23-án születtem Dányban - mondta beszélgetésünk kezdetén István bácsi. - Gyakran megkérdik tőlem, mi a hosszú élet titka, s én erre azt szoktam felelni: mindenből csak keveset, hogy holnapra is maradjon. Nekem ezt nem volt nehéz betartani, minthogy bőségben nemigen volt részem. A szüleim nagyon szegények voltak, már tizenkét éves koromtól dolgoznom kellett, miután elvégeztem a hat elemi. Őriztem birkákat, dolgoztam mindeneként egy úriháznál, de voltam falusi kisbíró is, aztán irodaszolga a pesti városházán. Ott azonban csak két hónapig maradtam, nem bírtam a pesti levegőt, inkább hazamentem Szentlászlóra, mert akkor már ott laktunk.

Régóta szerettem volna erdészettel dolgozni, s ez a vágyam teljesült 1916-ban, amikor felvettek a Valkói Erdőgazdagsághoz. Az erdész disznait ettem, gondoztam, de az irodán is dolgoztam. Például én vezettem az erdőkár-naplót, ebbe kellett beírni az elfogott fatolvajok adatait. Emilekszem, nagyon sok ilyen eset volt, évente ezernél is több. Három évi erdészeti gyakorlat után, magánvizsgát tettem az erdőfelügyelőségnél, Budapesten. Aztán behívtak katonának, s a kiképzés után, 1918 októberében az olasz frontra vezényeltek. A századunk felét előreküldték a tűzvonalba, a másik fele - velem együtt - tartalékban maradt. Jött a forradalom, a front felbomlott, mi pedig boldogan elindultunk hazafelé. Szívesen szétnéztem volna Olaszországban, hiszen gyerekkorom óta vonzott a művészet, de többször már nem jutottam el oda.

A háború után ismét besoroztak, másfél évig még katonáskodtam, aztán visszamentem az erdészethez. Kértem két évi szabadságot, hogy a tudásomat gyarapítsam. A két év alatt letettem a négy polgári. Beiratkoztam egy kereskedelmi iskolába is, de azt egy év után abba kellett hagynom, pénzt kellett keresnem. Nap-számosként dolgoztam az erdészettel, akkoriban sok időbe telt, amíg valaki kinevezést kapott. 1927-ben Valkóról áthelyeztek Gödöllőre, később onnan Galgamácsára, s akkor neveztek ki erdőőrnek. Másfél évvel később visszakerültem a gödöllői központba, az építésvezetőségre, s attól kezdve ott dolgoztam egészen 1960-ig, nyugdíjba vonulásomig.

Utakat, kisebb házakat építettünk, kutakat fúrtunk, mindenféle építészeti munkát elvégeztünk, amire az erdészeteknek szükségük volt. Régebben kubikusokat foglalkoztattunk, a Szentendre-Papréti közötti út építésénél például kétszázan is dolgoztak a mi felügyelünk mellett. Volt érzékem a műszaki dolgokhoz, vettem szakkönyveket is, azokból tanultam. Néhány évi gyakorlat megszerzése után megkaptam az erdőgazda címet.

- István bácsinak biztosan vannak érdekes emlékei erdőőr korából is...

- Amikor Galgamácsán dolgoztam, vadásztam egyszer Horthy Istvánnal. Tudtam, hogy egy nagy szarvasbika hol jár vissza az erdőbe a környező szántóföldekről. Egyik hajnalban odamentünk, s nemsokára jött is a bika. Lassan ballagott, tőlünk nem messzire keresztezte a cserkészfut - aztán továbbment. A Horthy Pista nem lőtt, láttam már, hogy nem túl jó vadász.

Arra gondoltam, hogy az erdő sűrűbb részében beljebb lévő cserkészfuton talán még a bika elé kerülhetünk. Ez sikerült is. Hallottam, ahogyan közeledik, s úgy becsültem, hogy tőlünk 25-30 lépés távolságban fog előbukkanni. Amikor keresztként kiért az útra, nagyot csaptam a puskámra, a bika a zajtól megijedve mozdulatlanra dermedt, s Horthynak így sikerült meglőnie. Örültem, mert anyagi érdekem is fűződött a sikerhez. Ezért a vadászterét 50 koronát kaptam, amikor a havi fizetésem 80 korona volt.



Szódi István, legidősebb kollégánk egyik általa festett tájképével.

- A festéssel, szobrásszal hogyan tetszett kapcsolatba kerülni?

- A festéssel gyerekkorom óta foglalkozom, szobrászkodni viszont csak nyugdíjaskoromban kezdtem. Még a munkám kapcsán ismerkedtem meg vele, hogyan kell a műkövel bánni. Szobraim többsége az erdővel, az erdészettel kapcsolatos. A Budakeszi Arborétumban például öt szobrom áll: az egyik Sylvanuszt ábrázolja, a többi pedig a négy évszakot jelképezi. Kedvenc szobrom Valkón található: egy vadászt ábrázol, aki egy facsemétét óv, távol tartva tőle az őzet. Ezzel az erdészeti munka két oldalát, az erdőnevelés és a vadászat összefüggését, békés egymásmellettségét kívántam szemléltetni. Nemrégén készült a legújabb szobor, amelynek címe: Modern boszorkány. A nőalak egy olyan seprűn lovagol, amelynek nyelén egy kormánykerék található. Ezt a közeli gépkocsivezető iskola számára készítettem.

- Hogyan telik el egy-egy napja?

- Reggel felkelek, előveszem a festőszerszámokat, beleképelem magam a tájba, aztán lefestem. Én akár csukott szemmel is látom a természet színeit. Este rádiót hallgatok, tévét nézek. Ha mindezt megúnom, előveszem a hegedűmet és magyar nótákat játszom a saját kedvteléseimre. Van néhány ismerősöm, akikkel együtt teszünk időnként egy pár kilométeres sétát a környéken. Az erdőt most is nagyon szeretem.

- Köszönöm a beszélgetést István bácsi és jó egészséget kívánok továbbra is!

H. Á.

Apatóczy István

Fanap*

A hét közönséges napjaitól annyiban különbözik, hogy kettő van belőle, és két fanap tesz ki egy hetet. Ezen a két napon adhatja ki az erdész az egyéni vásárlóknak az előre befizetett faféleségeket, legtöbbször tűzifát. A fanapok jelentősége annyi, hogy az erdész a munkáit e két nap kivételével folyamatosan végezheti, nem kell például egyetlen vevő miatt órákat veszítenie a sürgetőbb elfoglaltságából. Van, ahol régóta komolyan veszik, van, ahol a közönséges hétköznapi szintjére degradálták a fakiadás ceremóniáját.

Történt régebben, az egyik közönséges hétköznapon, hogy az erdőgazdaság igazgatója és főmérnöke ellenőrzésre indult az Üveghegyeken túli erdőbe. Nem volt az haszontalan kiruccanás, ha más haszna nem is volt, annyi bizonyos, hogy az újdonsült erdei dolgozók, akiket megkérdeztek, hogy ki a gazdaság igazgatója, hát békén hagyták a miniszterelnököt. Elinult tehát a team, alig jutottak ki a község határába, egyszerre csak tűzifával megrakott szekérrel találták szemben magukat. Nosza, ha már így esett, íziben érdeklődni kezdtek a fuvarostól, honnan jutott a kiváló tűzifához? Megtudták, hogy Spárgy, az erdész, javában osztja az erdő kincsét, kinek-kinek a befizetett mennyiség mértékéig. Ez utóbbi tényt erősítette meg a fuvaros által bemutatott bárca és a kocsin látható faanyag mennyisége.

Tapasztalhatták az előbbi fuvaros szavainak igazát, mihelyt a rakodóhoz közeledtek: néhány szekér még várakozott, egy-egy fuvar fával pedig – elégedett arcú vevőkkel a bakon – fűjtató lovak igyekeztek az országút felé.

Csakhamar feltűnt a sarangok között Spárgy is. Arcán fura rezdülés jelezte a meglepetést, amikor felismerte előljáróját, akiknek az arcáról az elégedettség nyugalman kívül minden más és rosszabb hangulat volt leolvasható. Spárgy arca azt is elárulta azonban, hogy egy szempillantás alatt megfelelő megoldást halászott elő gazdag repertoárjából. Ennek tudatában, megemelt és helyére igazított kalappal, szemüveggel, határozott kiállással, szabályosan jelentkezett a hozzá lépő főmérnöknel, aki mindjárt a jövetelük céljára terelte a szót:

– Spárgy kartárs, ki engedélyezte magának, hogy faanyagot adjon ki ma?

– Főmérnök úr! A Hivatal! – vágta rá szinte gondolkodás nélkül Spárgy, úgy ejtve a Hivatal há-ját, mintha a világ legmagasabb hatalmi szerve lenne, ahová földi halandó keze el sem érhet. Hm...

– De Spárgy kartárs! – próbált türelmesnek látszani a főmérnök –, az erdésznél ki volt az, aki az engedélyt kiadta?

– Főmérnök úr, a Hivatal! – hangzott újra a váiasz, szemrebbenés és hangsúlyváltás nélkül, mindössze a kalapját igazította meg újra Spárgy.

– Nézze, Spárgy kartárs! Az erdésznél az erdészvezető, vagy valamelyik műszaki vezető adhat engedélyt fakiadásra ilyen időpontban, mondja meg végre, melyikük adott?!

– Főmérnök úr, a Hivatal! – tartott ki még mindig Spárgy.

– Spárgy kartárs! Ne mondja nekem mindig, hogy „úr”! Mondja helyette, hogy szaktárs, kartárs vagy hogy elvtárs!

– Nem vagyok komcsi! – bökte ki világnézeti hovatartozását Spárgy, amivel azután véget is vetett az idegtépő ellenőrzésnek. És bár elkövetett egy kis lazítást a fanappal, a példa nem lett ragadós. Az erdő nőtt, fejlődött, a kitermelt faanyag klappolt a könyveléssel, a fanap pedig továbbra is pulzusa maradt az erdészet érrendszerének.

*Apatóczy István kollégánk „Képtelen erdészetrájk” című satirikus kötete hamarosan megjelenik kiadónknál. Ebből közzélünk egy részletet, amely a hetvenes években íródott.

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Esztendőt kívánunk
minden Kedves Munkatársunknak!*

A Pilisi Csoport tervei

Az OEE Pilisi Csoportja november 24-én kibővített vezetőségi ülést tartott. Az idei munka értékelése után összeállították az 1993. évi programot. A vita során a vezetőség és a tagságot képviselő küldöttek egyaránt hangsúlyozták: a jövőben is fontos feladatnak tartják az emberi kapcsolatok javítását és a jó munkahelyi légkör kialakítását, valamint a vállalat jövőjére vonatkozó elgondolások megvitatásában való közreműködést.

A hagyományosan visszatérő rendezvényeken kívül januárban és februárban két érdekes előadásra kerül sor, amelyek az erdőgazdaságok átalakulásával és az agrárgazdaságban elfoglalt helyzetükkel foglalkoznak.

Új gyakorlatot kívánnak kialakítani a belföldi tanulmányutakkal kapcsolatban. Ezentúl ezeket nem központilag szervezik, hanem egy-egy erdészeti tagsága maga dönti el, milyen szakmailag érdekes területet kíván meglátogatni. Külföldi tanulmányútra valószínűleg Szlovéniában kerül sor.

A Pilisi Csoportnak jelenleg 204 kollégánk tagja.

Segít a Pilis Segély

A Pilis Segély Alapítvány idén december elejéig összesen 370.200,-Ft segélyben részesített 70 rászoruló. A segélyek átlagos összege 5300,-Ft/fő volt.

A még rendelkezésre álló idejű segélykeret 150.000,-Ft, amelynek egy részét december folyamán, az ünnepek előtt felosztották a támogatást kérők között.

A segélykérelmek elbírálása folyamatosan történik, az Alapítvány elsősorban a Parkerdőgazdaságunktól nyugdíjba vonult kisnyugdíjasok, a létminimumon vagy az alatt élő nagycsaládos, illetve gyermeküket egyedül nevelő dolgozók jelentkezését várja.

PARKERDŐGAZDASÁG

A Pilisi Állami Parkerdőgazdaság lapja.

Megjelenik: évente hatszor.

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság.

Elnöke: **Márkos Lajos.**

Felelős szerkesztő: **dr. Sébor József.**

A szerkesztőség címe: 2025 Visegrád,

Mátyás király út 4.

Felelős kiadó: a Monteditio Kft ügyvezető igazgatója.

Nyomdai munkák: Monteditio Kft.